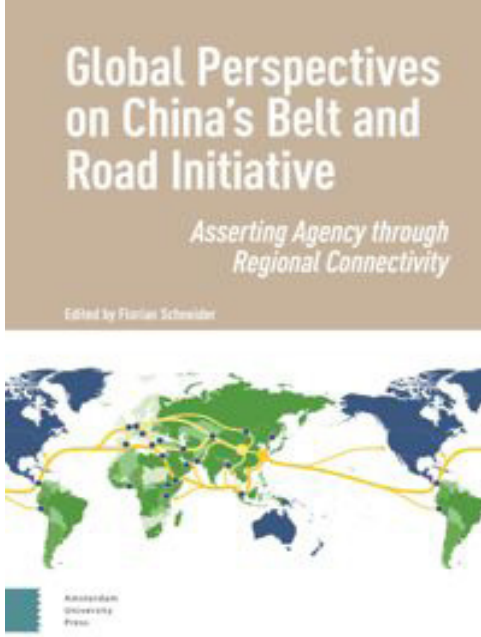

**FLORIAN SCHNEIDER, DER., ÇİN'İN KUŞAK VE YOL
GİRİŞİMİNE KÜRESEL PERSPEKTİFLER: BÖLGESEL
BAĞLANTI YOLUYLA AJANSI DESTEKLEME, AMSTERDAM
UNIVERSITY PRESS, 2021, 350 S.***

Florian Schneider, Ed., Global Perspectives on China's Belt and Road Initiative: Asserting Agency through Regional Connectivity, Amsterdam University Press, 2021, 350 pgs.

Göktuğ ÇALIŞKAN**

Florian Schneider adlı akademisyen tarafından editörlüğü ve yazarlığı yapılan “Çin’in Kuşak ve Yol Girişimi’ne Küresel Perspektifler: Bölgesel Bağlantı Yoluyla Ajansı Destekleme” adlı kitap, 350 sayfadan oluşmaktadır. Schneider’in araştırma alanları arasında Çin, Tayvan ve Hong Kong’da yönetim ve kamu idaresi problemleri, siyasi iletişim stratejileri, Çin ekonomisi ve Çin dış politikası yer almaktadır.

Aynı zamanda “Asiascape: Digital Asia” adlı akademik derginin editörlüğünü yapan Schneider, Çin uzmandır. Ayrıca Schneider, Leiden Üniversitesi’nde öğretim üyesi olarak çalışmakta olup; Çin, Tayvan ve Hong Kong’la ilgili siyaset ve kamu idaresi, uluslararası ilişkiler ve medya konuları üzerine yüksek lisans tezleri yönetmektedir. Doktora danışmanlığında ise daha çok Çin dış politikası ve Çin ekonomisiyle ilgilenmektedir. Tüm bunlara ek olarak Schneider’in “Çin’in Dijital Milliyetçiliği” ve “Çin’in Kitle Gösterisi Politikasının Sahnelenmesi” gibi kitapları ile birçok kitap bölümü, makalesi, kitap incelemesi ve köşe yazısı bulunmaktadır.

* **Geliş Tarihi:** 14.05.2022

Kabul Tarihi: 17.05.2022

** Doktora Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, e-posta: goktug.caliskan@hbv.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2189-7550

Schneider'in editörlüğünü ve yazarlığını yaptığı söz konusu kitapta yazarlar bölgesel, küresel ve yerel bağlamda Çin'in Kuşak-Yol Projesi'ni (KYP) teorik bir analizini ortaya koymaktadır. Yazarlar; siyaset, hukuk, uluslararası ilişkiler ve ekonomi gibi farklı disiplinlerde uzman olan kişilerden oluştuğu için disiplinler arası bir çalışma meydana getirilmiştir. Kitabın bölümleri, saha çalışması ve analiz üzerine ayrıntılı ampirik çalışmalardan oluşmaktadır. Kitap, genel giriş bölümünün ardından 3 farklı genel başlık altında toplam 13 bölümden meydana gelmiştir.

İlk büyük başlıktaki 2 bölüm, Çin'in Kuşak-Yol Projesi'nin uluslararası kurumlarla küresel işbirlikleri özelinde genel bir analizini sunmaktadır. İkinci başlıktaki 4 bölüm ise bölgesel dinamikler temelinde yazılmış olan analizlerdir. Üçüncü başlık altında ise 6 bölüm bulunmakta olup; söz konusu bölümler genel olarak vaka çalışmalarından oluşmaktadır.

İlk bölüm Schneider tarafından ele alınmış ve bu bölümde Kuşak-Yol Projesi'yle ilgili teorik bir geçmiş ortaya konulmuş, projeye ilgili genel bilgilere ve proje üzerinden yapılan tartışma ve sorunlara değinilmiştir. 2. bölümde Ingrid d'Hooghe, Kuşak-Yol Projesi ile Çin'in yükseköğretim, bilim ve teknoloji üzerine uluslararası işbirliği politikaları arasındaki ilişkiye odaklanmaktadır. Çeşitli devlet kuruluşları ve eğitim-araştırma enstitüleri gibi kurum ve kuruluşların bu ilişkiyi iki yönde yürütmeye çalıştığını ifade eden d'Hooghe, projenin bilim ve teknolojinin yanı sıra eğitimde de bir araç olarak kullanıldığını iddia etmektedir. Ayrıca tam tersi şekilde söz konusu alanlardaki uluslararası işbirliğinin de Kuşak-Yol Projesi'ni teşvik etmek amacıyla kullanıldığını savunan yazar, devlet ve devlet dışı aktörlerin eğitim ve bilim diplomasisindeki rollerini analiz ederek ilişkiyi inşa etme çabalarının devlet güdümünde olduğunun tespitini yapmıştır.

3. bölüme gelindiğinde ise Sampson, Wang ve Mosquera Valderrama adlı yazarlar, söz konusu projenin kurumsal yapılanmasıyla ilgili kararları incelemiştir. Bu bölümde stratejik ve verimlilik odaklı endişeler arasındaki gerilime ışık tutulmakta ve bu gerilim, üç konu altında ele alınmaktadır:

**FLORIAN SCHNEIDER, DER., ÇİN'İN KUŞAK VE YOL GİRİŞİMİNE
KÜRESEL PERSPEKTİFLER: BÖLGESEL BAĞLANTI YOLUYLA AJANSI
DESTEKLEME, AMSTERDAM UNIVERSITY PRESS, 2021, 350 S.**

Vergi, ticaret ve kalkınmanın finansmanı. Birkaç vaka çalışmasını da içinde barındıran bu bölüm, Çinli aktörler arasındaki çoğulluğu göstermektedir. Bölümde, Çin Hükümeti'nin zorluklarla uğraşırken; ilgili tüm kurumları sistematik olarak koordine eden bir yönetimden yoksun olduğu öne sürülmektedir.

Ferchen, dördüncü bölümde Kuşak-Yol Projesi'nin Latin Amerika ve Karayipler'deki kısa tarihine değinerek Çin'in bölgedeki gelişmekte olan ülke diplomasisinin ne anlama geldiğine ve ABD-Çin rekabetinin bu diplomasiye etkisine odaklanmıştır.

5. bölümde Links, Çin'in Kuşak-Yol Projesi bağlamında Afrika'yla ilişkisine odaklanmaktadır. Çin-Afrika çalışmalarının mevcut alanına genel bir bakış sağlayan bu bölümde yazar, Çin ve Afrika'nın karşılıklı çıkarlarını ortaya koymaktadır. Afrika'nın proje bağlamındaki önemine vurgu yapan yazar, mevzubahis girişimi hem pratik hem de ideolojik yönüyle incelemektedir.

Altıncı bölümün de yazarı olan Links, söz konusu bölümde Güney Afrika Kalkınma Topluluğu'nu (SADC) derinlemesine analiz etmekte ve proje bağlamında Çin'le etkileşimine ışık tutmaktadır.

Gonzalez-Vicente, yedinci bölümde daha geniş bölgesel eğilimleri incelemekte ve Çin'in Jamaika ve Trinidad ve Tobago'yla olan ilişkilerini vaka çalışması şeklinde okuyucuya aktarmaktadır. Bu iki durumu örnek olarak, projenin finansal gücünün ve altyapı oluşturma kapasitesinin Karayipler'in kalkınmasında nasıl bir dönüşüm yarattığını aktarmaktadır. Ayrıca bu bölümde yazar, projenin bölgedeki neo-liberal kalkınmanın bir başka yönünü ve tekrarını temsil ettiğini ve dolayısıyla niteliksel bir sosyo-ekonomik değişim üretmediğini savunmaktadır.

Van der Putten ve Petkova'nın kaleme aldığı sekizinci bölümde, Güneydoğu Asya'nın en büyük ülkesi olan Endonezya'nın proje kapsamındaki jeopolitik önemi ele alınmaktadır. Yazarlar, bahse konu

olan bölgenin ABD ve Çin'in kilit aktörler olduğu günümüzün küresel büyük güç rekabetinin coğrafi merkezini oluşturduğunu öne sürmektedir. Ayrıca bu bölüm, Endonezya'nın stratejik özerkliğini koruma çabalarına ve ülkenin dış politika oluşturmasında büyük güçlerin etkisinin tezahürlerine odaklanmaktadır.

9. bölümde Kuik, Güneydoğu Asya hakkındaki tartışmayı Laos, Malezya ve Tayland üzerinden ele almaktadır. Kuik, bu bölümde Çin'in Kuşak-Yol Projesi'nin nasıl Laos'ta sorunsuz, Tayland ve Malezya'da yavaş ilerlediği sorusuna cevap aramaktadır. Kuik, siyasi sistemlerdeki farklılıkların cevabın sadece bir parçası olduğunu savunmaktadır.

Dördüncü bölümün de yazarı olan Ferchen, 10. bölümde başta Kuşak-Yol Projesi'yle ilgili altyapı finansmanı ve inşası olmak üzere devlet öncülüğündeki kalkınma biçimlerinin Çin modelinin yurtdışına ihracatının sadece bir yönü olduğunu göstermektedir. Kamboçya, Myanmar ve Vietnam'dan örnek olay incelemeleri yapan bölüm, Çin modelinin çok daha az tartışılan; ancak önemli ve çoğu zaman yasadışı yönlerinin ev sahibi ülkelerde ve Çin'de ne gibi komplikasyonlar yarattığını araştırmaktadır.

Ghiasy, on birinci bölümde projenin Güney Asya'daki bağlantı ve entegrasyonu nasıl etkilediğini incelemektedir. Bu kapsamda yazar, Hindistan ve Pakistan'daki akademik algı ve politikaların nasıl değiştirdiğini ele almaktadır. Söz konusu çalışmada Ghiasy, önde gelen Hintli ve Pakistanlı akademisyenlerle yaptığı bir dizi röportajdan da yararlanmışır.

İran'ın Kuşak-Yol Projesi'ndeki konumuna odaklanan on ikinci bölümde Forough, iki konuyu ele almıştır. Birincisi, "coğrafi ajans" olarak adlandırdığı şeyin kavramsal sınırlarını çizerek çözmek; ikincisi, bu kavramı İran'a ve bu bağlamda jeo-ekonomik süreçlere uygulamaktır. Kritik bir coğrafya yaklaşımını benimseyen Forough, İran'ın coğrafi olarak kendisini nasıl yeniden tanımladığını anlatmaktadır.

**FLORIAN SCHNEIDER, DER., ÇİN'İN KUŞAK VE YOL GİRİŞİMİNE
KÜRESEL PERSPEKTİFLER: BÖLGESEL BAĞLANTI YOLUYLA AJANSI
DESTEKLEME, AMSTERDAM UNIVERSITY PRESS, 2021, 350 S.**

Kitabın son bölümünde ise Van der Lugt, Etiyopyalı ve Çinli aktörlerin Dijital İpek Yolu girişimi bağlamında kurduğu ilişkileri analiz etmektedir. Dijital İpek Yolu'nun az gelişmiş ve gelişmiş ülkeler arasındaki uçurumu kendi kapasitelerini geliştirerek daraltmaya yönelik ciddi bir girişim şeklinde yorumlayan yazar, bu bölümde Etiyopya'nın dijitalleşmesinde yer alan aktörleri tanımlamakta ve bunların etki düzeylerini ele almaktadır.

Sonuç olarak bu çalışmada incelenen kitapta, Çinli aktörlerin küresel kurum ve kuruluşlarda ve bölgesel ağlarda oynadıkları role odaklanılmakta ve yerel bağlamda ise Kuşak-Yol Projesi'nin dinamikleri, belirli vaka çalışmalarıyla araştırılmaktadır. Katkıda bulunan yazarların birçoğunun ele aldığı gibi, aktörlerin jeopolitik ve jeo-ekonomik özellikleri, projeye ilgili kararlarını da şekillendirmektedir.